

11. Алексеев, С. С. Право на пороге нового тысячелетия. Некоторые тенденции мирового правового развития – надежда и драма современной эпохи / С. С. Алексеев. – М. : Статут, 2000. – 256 с.

12. Романов, А. К. Правовая система Англии : учеб. пособие / А. К. Романов. – М. : Дело, 2002. – 334 с.

13. Zimmermann, R. Roman Law and the Harmonisation of Private Law in Europe / R. Zimmermann // Towards a European civil code / ed. A. S. Hartkamp, Christian von Bar. – Alphen aan den Rijn, 2011. – P. 27–53.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ НА ТОРГОВЕЛЬНІ МАРКИ

Серпухова Олена Володимирівна
студент-спеціаліст юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н.Каразіна
e-mail: elena_serpuhova@mail.ru

Ключові слова: торговельна марка, порушення прав, захист, недобросовісна конкуренція, Антимонопольний комітет.

Розвиток тієї чи іншої країни визначається рядом факторів. Основними є придбання і освоєння передових технологій, а також заохочення національних кадрів до винахідницької та інноваційної діяльності. Успішне поширення і впровадження нововведень істотно залежить від ситуації, яка складається в галузі підприємництва. Ефективно діюча система захисту товарних знаків може мати позитивний вплив на економічний розвиток країни.

Використання товарних знаків для позначення вироблених у країні товарів і послуг, що надаються, зумовлює необхідність постійно піклуватися про їх високу якість, про повсякденне підвищення ефективності і раціональності виробництва продукції. Зростання попиту на високоякісну продукцію і послуги, у свою чергу, зумовлює необхідність розширення виробництва, зайнятості населення тощо. Усі ці фактори разом забезпечують рівень добробуту народу в цілому, стимулюють виробництво сировини, необхідної для задоволення попиту на споживчі товари, що зумовлює поліпшення національного бюджету [2, с.181 - 182].

Частина 2 ст. 3 Конституції України проголошує, що права, свободи та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, яка відповідає перед людиною за свою діяльність. Значення цих гарантій полягає в її сутності, оскільки їх призначення – перенести ідею з теорії в практичну сферу. Одним із засобів гарантії прав та свобод людини є їх правова охорона, а в разі порушення – захист [1, с.139].

Порушенням прав власника зареєстрованої торговельної марки є будь-яке посягання на його права, у тому числі здійснення без згоди власника дій, що вимагають його згоди, а також підготовка до вчинення таких дій.

Як зазначається у літературі способами захисту торгових марок є:

Неюрисдикційна – передбачає дії юридичних і фізичних осіб щодо захисту своїх виключних прав на торговельну марку, які здійснюються ними самостійно, без звернення до державних або інших компетентних органів. При цьому маються на увазі тільки законні способи захисту, такі, як, наприклад, повідомлення порушника про існування виключних прав і пропозиція вирішити суперечку шляхом переговорів.

Юрисдикційна – передбачає діяльність уповноважених державою органів щодо захисту порушених прав або прав, що оспорується. Суть такої форми захисту полягає в

тому, що особа, права якої порушені неправомірними діями, може звернутися за захистом своїх прав у спеціально уповноважені державні органи - суд, Антимонопольний комітет і ін.

Цивільно-правова – найбільш поширена процедура вирішення спорів щодо виключних прав на торговельні марки. Головна мета - не покарання порушника, а відновлення прав і компенсування збитків. У зв'язку із цим законодавство України встановило досить широкий спектр способів захисту:

- визнання виключного права;
- визнання недійсним договору відносно прав на торговельну марку;
- припинення дій, що порушують право, у тому числі усунення з товару, його упаковки незаконно використаного знака або позначення, схожого з ним настільки, що їх можна сплутати, або знищення виготовлених зображень знака або позначення, схожого з ним настільки, що їх можна сплутати;
- відновлення положення, що існувало до порушення права;
- компенсування збитків і інші способи компенсування матеріального збитку;
- компенсування морального (нематеріального) збитку;
- визнання незаконним рішення державного органу.

Підставою для притягнення порушника до цивільно-правової відповідальності є звернення власника виключних прав з позовом у суд.

Кримінально-правова процедура вирішення спорів передбачає притягнення порушника до кримінальної відповідальності. Однак, щоб кваліфікувати правопорушення на торговельну марку як кримінальний злочин, необхідно, щоб йому були властиві такі ознаки злочинного діяння, як неодноразовість або нанесення матеріальних збитків у великих або особливо великих розмірах. При цьому суб'єктивна сторона злочину характеризується умислом із прямою формою вини.

Кримінально-правова відповідальність передбачає такі види покарання, як штраф, виправні роботи, позбавлення волі, конфіскація майна[3].

Адміністративно-правова процедура зводиться, переважно, до звернення особи, права якої порушені, із заявою в Антимонопольний комітет України. Таке звернення можливо у випадку кваліфікації порушення прав на торговельну марку як акту недобросовісної конкуренції. У зв'язку із цим Антимонопольний комітет уповноважений виносити наступні рішення:

- визнання факту недобросовісної конкуренції;
- припинення недобросовісної конкуренції;
- накладення штрафів;
- конфіскація товарів з неправомірно використаним позначенням і копій виробів іншого суб'єкта господарювання (підприємця).

Рішення Антимонопольного комітету може бути оскаржене в суді.

Механізм адміністративно-правової охорони та захисту — це важливе, чітко окреслене правове явище, що має структурні та функціональні зв'язки всіх елементів юридичної надбудови, спрямованих на охорону та захист торговельних марок як об'єктів промислової власності. Таким чином, механізм адміністративно-правової охорони торговельних марок є системою за-ходів, спрямованих на встановлення їх реєстраційної здатності, видачу охоронного документа, що здійснюють уповноважені державні органи. Він охоплює сукупність взаємопов'язаних процедурних стадій, що ґрунтуються на нормах матеріального права [4].

Адміністративна відповідальність має свою специфіку, що відрізняє її від інших видів юридичної відповідальності. Зокрема, вона має іншу підставу — адміністративне правопорушення (проступок), під яким згідно зі ст. 9 КпАП визнається протиправна, винна дія чи бездіяльність, що посягає на державний чи громадський порядок, власність, права і

свободи громадян, на встановлений порядок управління, за яке законодавством передбачена адміністративна відповідальність.

Сторона, яка наділена владними повноваженнями, представлена державними органами та посадовими особами, що мають відповідні юрисдикційні повноваження. Зважаючи на види і форми такої діяльності, до цих органів слід віднести: Державний департамент інтелектуальної власності МОН, ДП «Український інститут промислової власності», Апеляційну палату, Антимонопольний комітет України. Вони розглядають конкретні справи, що виникають із правовідносин у сфері створення та використання торговельних марок, застосовують до правопорушників відповідні санкції.

Як зазначалося вище, юридичним фактом для порушення процедури захисту прав на торговельні марки є вчинення правопорушення, і тоді застосовується державний примус у вигляді правових санкцій.

Адміністративні стягнення накладаються компетентними органами і посадовими особами шляхом видання спеціальних індивідуальних актів управління, що мають примусовий характер.

Адміністративна відповідальність за порушення прав на торговельні марки, передбачена КпАП, застосовується, зокрема, при: порушенні прав інтелектуальної власності; вчинення дій, що становлять акти недобросовісної конкуренції. Відповідно до ст. 24 КпАП захист прав здійснюється шляхом проведення адміністративних процедур, таких як вилучення або конфіскація контрафактної продукції та обладнання, що використовується для її виготовлення, виправні роботи, адміністративний арешт або накладання адміністративних штрафів [5].

Антимонопольний комітет України відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» накладає штрафи на суб'єктів господарювання за вчинення дій, визначених законодавством України як недобросовісна конкуренція, а також адміністративну та цивільно-правову відповідальність. До таких дій належать: неправомірне використання торговельних марок; введення в обіг під своїм позначенням товарів іншого виробника; відтворення зовнішнього вигляду виробу іншого суб'єкта господарської діяльності та введення його в цивільний оборот; інші протиправні дії [6].

Відзначимо, що Антимонопольний комітет України розглядає скарги щодо дій, які вчинені після введення торговельних марок в обіг [7].

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Жилінкова О.В.

Література:

1. Страницы Харьковской цивилистики: в 3 ч. Ч.3. Доктора Харьковской цивилистической школы /Харьковский национальный университет им. В.Н. Каразина, Юридический факультет ; Сост.:Сергей Николаевич Бервено, Ирина Валентиновна Венедиктова, Евгений Анатольевич Греков . – Х. : Издательство ХНУ им. В.Н. Каразина, 2010. 359 с.
2. Немеш П.Ф. Правова охорона торговельних марок в Україні та країнах Центральної і Східної Європи: навчальний посібник. Ужгород: ТОВ «ІВА», 2010. 288 с.
3. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 25-26, ст.131) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
4. Закон України "Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності" (18.02. 1992 року N 2132-XII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

6. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (07.06. 1996 року N 236/96-ВР) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Закон України «Про Антимонопольний комітет» (26.11.1993 року N 3659-ХІІ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

КЛАСИФІКАЦІЯ ОСТАРБАЙТЕРІВ ЗА ВИДАМИ ПРИМУСОВИХ РОБІТ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Сіньова Людмила Миколаївна

кандидат юридичних наук,

*юрист I категорії кафедри трудового права та
права соціального забезпечення юридичного факультету*

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

e-mail: Sinyova@ukr.net

Ключові слова: остарбайтер, жертви нацизму, східні робітники, примусова праця, соціальний захист, компенсація.

Розпад Радянського Союзу, створення незалежної держави України, а також поживавлення міжнародної дискусії про необхідність гуманітарної допомоги жертвам нацистських злочинів дало потужний імпульс до розширення соціальної бази та активізації діяльності організацій громадян, постраждалих від нацистських злочинів.

З 1991 р. розпочинається новий етап у дослідженні системи соціального захисту колишніх жертв нацистських переслідувань. Дослідники вводять в науковий обіг нові, раніше не опубліковані документи. Оскільки науковий інтерес до цієї категорії осіб почав зростати. В Україні почали публікуватися статті, в яких вивчення проблем примусових робітників набуває об'єктивного, наукового характеру. Насамперед, для розробки методологічних засад дослідження системи соціального захисту остарбайтерів в Україні вагоме значення мають праці відомих науковців: Н.Б. Болотіної, Т.В. Пастушенко, Г.Г. Грінченко, П.М. Поляна, В.М. Косика, О.В. Потильчака, М.Г. Дубик, С.Д. Гальчака, А.В. Мелякова, А.А. Кравченко та ін. У працях цих дослідників проблема жертв нацистських переслідувань розглядається у контексті втрат українського народу під час війни Радянського Союзу з нацистською Німеччиною. Зарубіжні та вітчизняні науковці сформулювали низку питань, пов'язаних зі становищем остарбайтерів та військовополонених як у період Великої Вітчизняної війни, так і в післявоєнний період. На підставі аналізу праць вітчизняних і зарубіжних учених можна зробити висновок, що ці категорії осіб належали до найменш соціально захищених верств населення. Держава не опікувалась наслідками їх психологічних травм та відшкодуванням моральної шкоди.

Дослідження показують, що саме громадяни колишнього СРСР у Німеччині та в її союзників перебували в умовах тотального обмеження особистої свободи. Більшість робітників доставили до рейху у насильницький спосіб, вони не мали можливості впливати на вибір професії та місця роботи, були позбавлені елементарного права задовольняти свої культурні та духовні потреби, обмежені в спілкуванні з іншими іноземними робітниками та місцевим населенням тощо. Насильства робітники зазнавали не тільки з боку безпосередніх керівників та наглядачів, а навіть рядових жителів Німеччини, які відкрито демонстрували